

Србија још није опростила Црној Гори признавање Косова. Никад јој није до краја опростила ни независност. Тим пре што у српској јавности не може да се пређе преко утиска да Црна Гора прави државност на антисрпству. Да се у државним документима наводи да је Србија 1918. године окупирала Црну Гору. Да се свештенство жали на прогон.

- Било би трагично да се у Србији догоди антицрногорство. Било би трагично да се у Црној Гори догоди антисрпство - овако председник Црне Горе Филип Вујановић, у ексклузивном разговору за „Новости“, пресеца све ове наводе.

* Црна Гора би имала штошта да приговори Србији. Пре свега, горак утисак да Србија недовољно поштује њену државност и да се често односи према њој као да јој је и даље старији брат.

- То смо ми - Црногорци и Срби. То је Балкан. Мењајмо се да бисмо афирмисали наше блискости, а не удаљавања и неспоразуме. У интересу садашњости и будућности.

* Заједничку будућност и једни и други видимо у ЕУ. Црна Гора је на том путу уграбила неки корак више. Кад очекујете ваше европско финале?

- Увек сам сматрао и сматрам да се не треба оптерећивати динамиком приступања ЕУ, већ обавезом испуњења њених стандарда. Од нас зависи када ћемо те стандарде достићи и стећи услове да будемо у ЕУ. Када ће Црна Гора постати део европске државне породице не зависи само од нас него и од бројних околности унутар ЕУ на које ми не можемо утицати. У оквиру седам приоритета који су предуслов за почетак приступних преговора уверен сам да ће шест бити испуњено, а веома се надам и седми - доношење изборног закона. Очекујем да ће се интензивирати разговори унутар парламента и да ће и тај услов бити благовремено испуњен.

* Односи у региону Србији су постављени као један од услова за европске интеграције. Са Црном Гором они нису на најбољем нивоу. Мислите ли и ви да може више?

- Може и мора. Доживљавао сам и доживљавам да Црна Гора и Србија треба да буду две најблискије државе, не само у региону, него и глобално. Много је тога што нас историјски везује. Садашњи и будући интереси су нам блиски, што може бити основа да партнерски и политички промишљено формулишемо заједнички интерес. Полазиште сваке озбиљне државне политике је да афирмише блискости, а превазилази разлике. На Балкану блискости, посебно оне које су интензивне, често доводе до неспоразума. Некада се очекује да блиски, да будем фигуративан, братски односи, значе одсуство неспоразума. Заборављамо да и браћа некада имају различите интересе, па се удаље, али са обавезом да, управо због блискости, то брзо и превазиђу. Тако и разлике у односу на неке природно другачије политичке интересе и приоритете не смеју да удаље две блиске државе. Обавеза је обе државне политике да афирмишу квалитете заједништва и простор везивања, а не разлика, често вештачких и непотребних.

* Од Србије се тражи да изгради добросуседске односе са Косовом. Мислите ли да ће

следећи захтев Београду бити признавање Косова и да је то пут који Србија неће моћи да избегне?

- Радује ме дијалог између Београда и Приштине. Било би корисно да је отпочео раније и да се води интензивније. Све што се буде договорило, у њиховим међусобним односима, за Црну Гору ће бити прихватљиво. Шта ће се договорити нека одределе они који разговарају. Мислим да Црна Гора не треба ништа ни да сугерише, ни оцењује, ни предсказује. Увек смо били осетљиви на сугестије ван Црне Горе, па је, ваљда, природно да их не чинимо другима.

* После хапшења Младића, Србија је очекивала више подршке од Европе. Мислите ли да је то и заслужила?

- Хапшење Младића морало би да буде велико охрабрење за њен пут напред. Убеђен

сам да ће се испуњење те обавезе адекватно вредновати, да ће Србија добити статус кандидата и ући у преговарачки процес.

* Ваш услов за изградњу дипломатских односа са Косовом је повратак расељених и статус мањине за црногорски народ на КиМ. Јесте ли се у односима са Приштином приближили остварењу тог циља?

- Више пута сам саопштио да је признање црногорске заједнице услов за размену амбасадора. Такав став саопштила је и Влада Црне Горе. Уверен сам да се на Косову предузимају адекватне нормативне активности да би се црногорској заједници признао статус мањине. Према попису из 1981. године, након албанске и српске, црногорска заједница била је по бројности трећа на Косову. Сада, уз Србе, своје аутентичне представнике у парламенту Косова имају и Бошњаци, и Турци, и Роми и Ашкајлије, и Египћани, и Горанци. Сви сем - Црногораца! На последњим парламентарним изборима сви су добили своје посланике у квоти мањина. Сви сем Црногорци. Зато што су напустили Косово, бројни од њих ван Косова нису могли ни да гласају. Такође, они који су могли, у одсуству гарантованог представљања у парламенту, очигледно су били демотивисани. Управо је резултат ових парламентарних избора на конкретан начин показао да је нужно да се црногорска заједница призна као мањина и да им се обезбеди аутентично представљање. Надам се да ће се то ускоро догодити.

* Приштина није омогућила ни повратак расељених, бар као знак добре воље за подршку коју сте јој дали ризикујући негативне реакције због признавања...

- Што се тиче повратка избеглица на Косово процес има позитивне, али свакако недовољне, ефекте. Али је несумњиво отпочео, и то како државним, тако и активностима Подгорице и Пећи. Но, поновићу, размена амбасадора је могућа кад се Црногорци признају за мањину на Косову и обезбеди им се аутентично представљање у парламенту Косова.

* Србија је отворила конзулат у Херцег Новом. И даље, међутим, постоји жеља за

отварањем још два таква представништва. Какав ће бити ваш одговор?

- Имајући у виду величину Црне Горе и квалитет комуникација, уверен сам да конзуларни послови могу сасвим квалитетно да се обављају у конзуларном одељењу амбасаде и једном конзулату. Заиста не видим смисла, нити потребе да нека држава има више од једног конзулата у Црној Гори.

* Да ли су и колико затегнути односи Подгорице и Београда утицали на привредну сарадњу? Како се она може побољшати?

- Привредну сарадњу морамо побољшати. Потребно је охрабривати што слободнију и интензивнију комуникацију грађана. Максимално интензивирати сарадњу две владе и користити могућност заједничких пројеката, посебно инфраструктурних, који су несумњиво велики изазов и сјајан простор сарадње.

* Важан део односа две државе је питање држављанства. Очекујете ли да овај проблем ускоро буде решен?

- Не очекујем ускоро, али верујем да ће се решити. Министри унутрашњих послова, Брајовић и Дачић, констатовали су концепцијски различит приступ. Одложили тражење решења. А оно мора да постоји. У корист интереса грађана обе државе. У корист добрих односа. У корист превазилажења осетљивих статусних питања. Очекујем да ће се, у духу добрих намера и напора, ови разговори наставити.

* Према неким проценама, више од трећине грађана у Црној Гори на попису су се изјаснили као Срби. Хоће ли то утицати на статус којим су незадовољни?

- Не знам како се ко изјаснио, нити имам посебног интересовања за то. Црна Гора је грађанска држава у којој се мора поштовати свака национална припадност и мањина. Национални, верски и језички пописни искази треба да буду у функцији статистичких и научних истраживања, а не стварања или продубљивања подела.

* Јесте ли задовољни како се у Црној Гори остварују атрибути државности и посебности, поготово када је реч о језику? Имате ли осећај да постоји отпор да се он спроводи? Да ли ви лично употребљавате нове словне знакове?

- Нова нормативна језичка решења црногорског језика омогућила су дублетне форме и равноправност јотоване и нејотоване форме црногорског језика. Ја ћу наставити да говорим нејотованим црногорским језиком, поштујући право оних који су се определили за јотовани. Позивао сам и позивам да нас то додатно не дели, већ да то доживимо као различитост коју је донело ново време.

* Односе две државе додатно оптерећује ваш приступ цркви, и настојање да се црква у Црној Гори уједини, као и однос према црквеној имовини. Последњих дана српско свештенство, па и сам владика, жале се на прогон...

- Природно је да је обавеза сваке државе да превазилази поделе које могу да угрозе стабилност, просперитет и међународни углед једне државе. Подела међу православним верницима, која је међу црквама често имала и има високу тензијност, представља поделу која се не сме игнорисати. Напротив! Зато мислим да је, поштујући одвојеност државе и цркве, и канонско право и устројство, одговорно указати на њу.

* Јесте ли заговорник идеје да се цркви у Црној Гори промени статус, да она добије аутокефалност?

- Православну митрополију црногорско-приморску сам увек називао њеним правим канонским именом. Православна митрополија црногорско-приморска се противила годинама, па и протестовала, због тога што је називају Српском православном црквом у Црној Гори. Противила се, констатујући, истина недовољно упорно, да је такво означавање ове цркве тенденциозно и у функцији удаљавања верника Црногораца од те цркве. У августу 2005. године њен правни савет се изричито противио медијском коришћењу израза СПЦ у Црној Гори, означивши да је то злонамерно замењивање назива Православне митрополије црногорско-приморске. Надам се да ће се међу православним верницима све више разумети да је Црна Гора заувек независна и да су верници Православне митрополије црногорско-приморске и Црногорци и Срби које не треба делити.

* Где је ту место за канонски непризнату црногорску православну цркву?

- Црногорска православна црква има пуно право и слободу свог верског деловања. Она јасно поштује Црну Гору и црногорску нацију. Црква у Црној Гори мора да се прилагоди новој реалности. Без мешања државе, самоспознајом и уважавањем те реалности.

* Колико се Црна Гора данас разликује од оне коју је водио Мило Ђукановић, на челу тадашње Владе? Јесу ли ваше консултације с ним сада ређе, и да ли се он пита приликом доношења важних државних одлука, са места шефа партије?

- Са Милом Ђукановићем ме везује дугогодишње пријатељство које нам је помогло да са дужности председника и премијера, сарађујући, прођемо кроз бројна искушења која су се пред Црном Гором постављала. То пријатељство је помогло успесима какве желим свима, желећи истовремено да други не пролазе кроз искушења каква смо ми имали. Нека ово буде мој одговор.

* Свеједно, деловало је да ће догађаји из Будве, који још немају епилог, довести до оштрих подела у партији. Да ли се то догодило? У Председништву партије променили су се неки људи?

- Нова имена у Председништву само су израз жеље за подмлађивањем кадра и давања више шансе дамама. Конгрес је показао пуно јединство и елиминисао све спекулације о било каквој подељености. То је најбољи деманти свих спекулација.

* Председник Тадић тврди да је идеја стварана „велике Албаније“ реалност. Тај „пројекат“ у границама није мимоишао ни Црну Гору. Јесте ли спремни да се одупрете могућим тензијама, јер број албанских грађана није занемарљив у Црној Гори?

- Ми немамо ризик од пројекта „велике Албаније“. Црна Гора је афирмисала вредности

грађанске државе, а албанске националне партије и Албанци доживљавају Црну Гору као своју државу. Црна Гора им омогућава пуно остварење и очување националног идентитета на нивоу највиших стандарда. Зато сам убеђен да не постоји било какав ризик који би био супротан интересима Црне Горе.

* Када сте последњи пут били у Београду? Имате ли контакте са српским државним врхом?

- Био сам пре више од две године, када сам имао званичну посету Србији. Имам садржајну, конструктивну и пријатељску комуникацију са председником Србије Борисом Тадићем. Та сарадња је, уз поштовање пуне равноправности, у функцији партнерства и добросуседства. Срећемо се у среду поново, на састанку Процеса сарадње земаља југоисточне Европе, којом Црна Гора тренутно председава, а Србија преузима председавање. Ту ће бити председници држава и влада, а то је и најважнији скуп који се одржава у Црној Гори од тренутка проглашења њене независности.

* У Србији се води оштра полемика око приступања земље НАТО. У Црној Гори нема толике подељености. Хоћете ли ускоро остварити тај циљ?

- Свакако да је НАТО много отворенији за приступање од ЕУ. Али, то, наравно, не значи да је улазак у НАТО ни лак ни брз. Улазак у НАТО за Црну Гору значи потврду испуњења не само безбедносних, него и важних политичких и економских стандарда, који се у значајној мери подударају са стандардима ЕУ. Стога је улазак у НАТО гаранција остварења политичких и економских стандарда које очекује и ЕУ. Зато је интеграција у НАТО за Црну Гору јако важна, констатовао бих, чак, и пресудно значајна, за интеграцију у ЕУ. Улазак у ту институцију препорука је која ће бити капитално вредна за убрзање европских интеграција. Сматрам да је Црна Гора у високој захтевности НАТО, достигла његове бројне стандарде. Близу смо чланства, а када ћемо бити, не зависи од нас него од спремности НАТО за новим проширењем.

(Вечерње новости)